

KOHTI NUOREN AIKUISEN ELÄMÄÄ

Kuuloliiton nuorisotoimikunta

Hei!

Aikuisten elämään astuminen ei aina ole helppoa. Yhtäkkiä ei välttämättä olekaan enää kukaan kertomassa mitä voi ja kannattaa tehdä. Täytyy ottaa yhä enemmän vastuuta omasta elämästään. Mitä tukia ja etuuksia nuori kuulovammainen voi saada? Miten tukia haetaan? Mitä hyötyä niistä on?

Me Nuton nuoret aikuiset tiedämme miltä sinusta tuntuu! Siksi olemme koonneet oheisen oppaan, jossa kerrotaan, mitä elämänmuutoksia tulee vastaan, kun nuori täyttää 18 ja mitä etuuksia nuoren on silloin mahdollista hakea.

Sisällysluettelo

Kuulokeskusten yhteystiedot.....	3
Kun täytät 18, mitä se tarkoittaa Kuulokeskuksen potilaan näkökulmasta?	4
Tuet ja muut etuudet.....	5
Verot:.....	5
Kela:.....	6
Vammaiskortti:	8

Kuulokeskuksien yhteystiedot

Helsingin yliopistollinen sairaala, HUS:

[Kuulokeskus, Kirurginen sairaala, HUS.fi](http://Kuulokeskus.Kirurginen.sairaala.HUS.fi)

Ahonen Sini	sini.ahonen (a) hus.fi	040 635 48 77
Riikka Huotari	riikka.huotari (a) hus.fi	050 428 72 22
Mira Vuoriheimo	mira.vuoriheimo (a) hus.fi	040 668 6199
Heli Sundelin	heli.sundelin (a) hus.fi	040 770 70 64 (Kuurot viittomakieliset)
Niina Hänninen	niina.hanninen (a) hus.fi	050 427 01 46 (Kuulonäkövammaiset)

Tampereen yliopistollinen sairaala, TAYS:

[Kuulokeskus, TAYS.fi](http://Kuulokeskus.TAYS.fi)

Aikuisten kuntoutusohjaaja:

Katja Kokko	katja.kokko (a) pshp.fi	050 576 6251
-------------	-------------------------	--------------

Jos käytät kommunikaation tukena viittomakielistä- tai kirjoitustulkkia, tekstiviestipalvelu:
045 739 65989

Oulun yliopistollinen sairaala, OYS:

[Kuulokeskus, pshp.fi](http://Kuulokeskus.pshp.fi)

Kuntoutusohjaaja:

Tanja Hautajarvi	tanja.hautajarvi (a) pshp.fi	08 315 3408 tai 040 596 0989
------------------	------------------------------	---------------------------------

Turun yliopistollinen keskussairaala, TYKS:

[Kuulokeskus, vsshp.fi](http://Kuulokeskus.vsshp.fi)

Kuntoutusohjaajat: Puh. 02 313 2535 ja 040 739 0162 (Kuulovammaiset ja kuurot aikuiset)

Kuurojen tekstiviestipalvelu: 050 573 0826

Kuopion yliopistollinen sairaala, KYS:

[Kuulo- ja tasapainohäiriöt, psshp.fi](http://Kuulo-ja.tasapainohaariot.psshp.fi)

Kuntoutusohjaaja: Anna-Leena Roitto, puh. 044 717 2854

Kun täytät 18, mitä se tarkoittaa Kuulokeskuksen potilaan näkökulmasta?

- Siirryt aikuisten kuntoutuksen piiriin (voi olla ihan fyysisesti eri paikassa kuin lasten kuulokeskus).
- Paristot, letkut ja suodatin tulee kustantaa kuulokojeisiin itse. Implanttien akut saa ilmaiseksi. Kuulokojeiden huolto tehdään myös kuulokeskuksessa ja se on maksutonta.
 - Paristoja on halvinta tilata verkosta useamman kiekon kerrallaan. Verkkosivuja löytyy Googlasta monia.
- Selvitä kuulokeskuksen ajanvaruksen numero ja kuka on oman asuinalueesi kuntoutusohjaaja.
- Voit käyttää kuulokeskuksessa myös neuropsykologin, puheterapeutin ja sosiaalityöntekijän palveluita (maksuttomia).
- Lääkäripalvelut (käynnit/lausunnot) ovat maksullisia.
- Jos asut itsenäisesti sinun tulee selvittää, onko sinulla oikeus saada hälytinjaärjestelmän laitteet. Laitteet kustantaa vammaispalvelu ja näiden hakemisessa auttaa kuntoutusohjaaja.
- Mikäli opiskelet tai olet työelämässä sinulla voi olla oikeus saada äänensiirtojärjestelmä Kelan kustantamana ja tässä auttaa myös kuntoutusohjaaja.
- Kuulokeskuksesta voi saada myös apuvälineitä lääkinnällisenä kuntoutuksena mm. TV:n kuuntelulaite, herätyskello, palovaroitin jne. näitä apuvälineitä luovuttaa harkinnanvaraisesti kuntoutusohjaaja.
- Sinun täytyy itse olla aktiivisesti yhteydessä Kuulokeskukseen saadaksesi kuntoutuspalveluita.
- Mikäli koje on rikki, todella vanha tai koet kuulossasi tapahtuneen muutoksia, ota yhteys Kuulokeskukseen mahdollisimman nopeasti. Sisäkorvaistutteen käyttäjät sopivat säädöistä säätäjän kanssa.
- Voit olla kuulokeskukseen rohkeasti yhteydessä. Jos et tiedä keneltä kysyä asiasta, niin kuntoutusohjaaja tai ajanvarus osaa neuvoa. Muista aina kysyä ja vaatia rohkeasti, koska vain sinä itse todella tiedät, millainen on kuulosi tila.
- Mikäli sinulla on tarvetta tulkkauksipalveluilla, ota yhteys kuntoutusohjaajaasi ja hän auttaa niiden hakemisessa.

Tuet ja muut etuudet

Verot:

[Invalidivähennykseen](#) on oikeus henkilöllä, jolla on sairaudesta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste on vähintään 30 %. Verotoimistoon tulee toimittaa lääkärinlausunto, josta ilmenee haitta-aste. Vähennyksen voi saada takautuvasti 5 vuodelta.

Voit saada invalidivähennyksen, jos sinulla on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä, 30–100 %:n haitta-aste. Jos vaadit vähennystä ensimmäistä kertaa, ilmoita invaliditeettiprosentti Verohallintoon [lomakkeella 50A](#), kohdassa 12. Liitä mukaan lääkärintodistus, josta ilmenee haitta-aste. Tietoa ei voi ilmoittaa sähköisesti OmaVerossa.

Jos saat työkyvyttömyyseläkettä, haitta-aste on automaattisesti 100 %, eikä sinun tarvitse antaa siitä eri selvitystä. Jos työkyvyttömyyseläke on myönnetty osaeläkkeenä, haitta-aste on 50 %.

Mistä vähennys tehdään?

Vähennys tehdään

- valtionverotuksessa ansiotulon **tuloverosta**, jonka maksat valtiolle – jos tuloveron määrä ei riitä vähennykseen, vähennys tai siitä vähentämättä jäänyt määrä vähennetään puolison tuloverosta
- kunnallisverotuksessa puhtaasta **ansiotulosta** – jos saat pelkkää eläketuloa, et voi saada vähennystä lainkaan kunnallisverotuksessa.

Kuinka paljon vähennys on?

Invalidivähennystä saa valtionverotuksessa enintään 115 euroa ja kunnallisverotuksessa enintään 440 euroa. Invaliditeettiprosentti vaikuttaa vähennyksen määrään.

Huom! Hallituksen sote-uudistuksessa on esitetty invalidivähennyksen poistamista verotuksesta kokonaan.

Kela:

[16 vuotta täyttäneen vammaistuki - kela.fi](#)

Vammaistuen tarkoitus on helpottaa selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, työssä tai opiskelussa. Aikuisten vammaistukea myönnetään eri perustein kuin lasten vammaistukea. Vammaistuen saaminen edellyttää aina, että toimintakyky on heikentynyt vähintään vuoden ajaksi. Toimintakyvyn katsotaan heikentyneen silloin, kun sairaus tai vamma heikentää kykyä

- huolehtia itsestään
- selviytyä välttämättömistä kotitaloustöistä tai
- selviytyä työ- ja opiskelutehtävistä

Lisäksi sairauden tai vamman tulee aiheuttaa

- **haittaa** (arvioidaan yleensä lääketieteellisin perustein)
- avuntarvetta
- ohjauksen ja valvonnan tarvetta ja/tai
- erityiskustannuksia

Näin haet: Täytä hakemus joko

- sähköisesti OmaKela -palvelussa tai
- täytä [Kelan hakemus EV 256](#) ja postita se liitteineen osoitteeseen Kela, PL 10, 00056 KELA.
- liitteeksi tarvitset C-lausunnon tai vastaava lääkärinlausunto

[Nuoren kuntoutusraha \(16-19 vuotiaille\) - kela.fi](#)

Tavoitteena on edistää nuoren ammatillista kuntoutusta. Nuoren kuntoutusraha myönnetään nuorelle, kun

- nuoren työkyky ja ansiomahdollisuudet tai mahdollisuudet valita ammatti ovat sairauden tai vamman vuoksi heikentyneet,
- nuori tarvitsee erityisiä tukitoimia opiskelussa tai muussa kuntoutuksessa,
- nuoren kuntoutus perustuu kotikunnassa laadittuun henkilökohtaiseen opiskelu- ja kuntoutussuunnitelmaan.

[Näin haet kuntoutusrahaa](#): täytä Kelan hakemus joko

- Sähköisesti OmaKela-palvelussa tai
- Täytä [hakemus KU 111](#), liitä mukaan B-lausunto tai vastaava lääkärinlausunto ja lisäksi [henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutumissuunnitelma \(KU 110\)](#). Postita hakemus ja liitteet osoitteeseen Kela, PL 10, 00056 KELA.

[Vammaisten tulkkauspalvelu - kela.fi](#)

Voit hakea tulkkauspalvelua, jos sinulla on kuulovamma, kuulonäkövamma tai puhevamma ja tarvitset vammasi vuoksi tulkkia. Tulkkauspalvelun kautta voit tilata esim. kirjoitustulkkauksen etätilaisuuteen.

[Näin haet](#): Täytä Kelan hakemus joko

- Sähköisesti OmaKela -palvelussa tai
- Tulosta lomake ja lähetä se postitse
- Molempien liitteeksi tarvitset lomakkeen [Asiakastietolomake TU 10 \(pdf\)](#) ja lisäksi tarvitset sosiaali- tai terveydenhuollon asiantuntijan tai muun asiantuntijan (esim. puheterapeutin) lausunto, josta käy ilmi:
 - millainen tulkkauksen tarpeen aiheuttava vamma tai sairaus sinulla on
 - mihin tilanteisiin tarvitset tulkkausta
 - mitä kommunikointimenetelmiä käytät
 - lausunnon kirjoittajan näkemys siitä, miten sinä hyötyisit tulkkauksesta.

Vammaiskortti:

Myönteisen tulkkauspäätöksen saatuasi voit hakea myös [vammaiskorttia](#).

Yhtenäisellä EU:n Vammaiskortilla vammaiset ihmiset voivat todentaa vaivattomasti vammaisuutensa tai avustajan tarpeensa matkustaessaan esimerkiksi julkisilla kulkuneuvoilla ja osallistuessaan liikunta- ja kulttuuritapahtumiin. EU:n Vammaiskortti on vapaaehtoinen kommunikoinnin ja osallistumisen apuväline. Sitä voi käyttää Suomessa ja muissa EU-maissa.

Palveluntarjoajille Vammaiskortti mahdollistaa palveluiden kehittämisen. Vammaiset ihmiset voidaan kortin avulla huomioida palveluissa paremmin.

Kortissa on henkilön valokuva, nimi- ja syntymäaika, pistekirjoitusta ja hologrammitunniste. Kortin tekstit ovat suomeksi ja englanniksi. EU:n Vammaiskortti on voimassa kymmenen (10) vuotta.